

Výchova demokratického občana jako průřezové téma

MPT 2024

HH

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka (podle RVP ZV)

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a **dodržování lidských práv a svobod**
- vede k pochopení významu **řádu, pravidel a zákonů** pro fungování společnosti
- umožňuje **participovat** na rozhodnutích celku s vědomím **vlastní odpovědnosti** za tato rozhodnutí a s **vědomím** jejich **důsledků**
- rozvíjí a podporuje **komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační** schopnosti a dovednosti
- prohlubuje **empatii**, schopnost **aktivního naslouchání** a **spravedlivého posuzování**
- vede k uvažování o problémech v **širších souvislostech** a ke **kritickému myšlení**

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k **otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji** v životě
- vychovává k **úctě k zákonu**
- rozvíjí **disciplinovanost a sebekritiku**
- učí **sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti**
- přispívá k utváření **hodnot**, jako je **spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost**
- rozvíjí a podporuje schopnost **zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů**
- motivuje k **ohleduplnosti a ochotě pomáhat** zejména slabším
- umožňuje **posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy** z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k **respektování kulturních, etnických a jiných odlišností**
- vede k **asertivnímu jednání** a ke schopnosti **kompromisu**

Obsah

Občanská společnost a škola:

- škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole;
- způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy – žákovských rad či parlamentů);
- formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci

Občan, občanská společnost a stát:

- občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku);
- Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana;
- úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciacce, různorodost);
- principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)

Formy participace občanů v politickém životě:

- volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby);
- obec jako základní jednotka samosprávy státu;
- společenské organizace a hnutí

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování:

- demokracie jako protiváha diktatury a anarchie;
- principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka);
- význam ústavy jako základního zákona země;
- demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

- <https://edu.ceskatelevize.cz/video/8913-obcanstvi-a-obcanska-vychova>
- <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1012041-vyleci-obcanske-vzdelavani-ceskou-neduveru>
- <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=3711>
- <http://www.lidskaprava.cz/chci-to-resit/temata/kastovani/studenti-se-kastuji-dle-ekonomickych-rozdilu-znackove-obleceni-telefon/comam-delat-kdyz>

Metodika k vzdělávacímu programu "Obrazy historie regionu"

- Smyslem vzdělávacího programu pro žáky/ně II. stupně základní školy nebo středních škol je propojit občanské vzdělávání na základních školách s praktickým poznáváním historie i současnosti obce či regionu v místě školy.
- Poznámky k jednotlivým aktivitám zaměřeným na poznávání osudů Čechů a Němců v příhraničních regionech, popis exkurze po zaniklých sudetských obcích;
- k poznávání historie vlastního města i regionu;
- dramatizace vybrané historické události.

Cíle (očekávané výstupy):

Žák se seznámí s kulturním dědictvím svého města i regionu

- aktivně vyhledá příčiny i důsledky jeho historického vývoje i současnosti (např. samostatně vyhledá historické fotografie a porovná je se současným stavem).
- Popíše, objasní, zhodnotí vybrané události česko-německé historie na základě životních příběhů pamětníků z pohraničí a dalších aktivit (filmová ukázka, mapa).
- vede rozhovory s prarodiči a pamětníky k posílení mezigeneračního dialogu
- Posílení individuálních kompetencí žáků (samostatnost, emoční inteligence, sebe-prezentace, sebevědomí, spolupráce ve skupině atd.) procvičováním nové formy vyjadřování a způsobu učení (divadelní projekt, rozhovor, diskuze atd.)

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti:

Člověk a jeho svět

Člověk a společnost

Průřezová témata:

Výchova demokratického občana

Myšlení v evropských a globálních souvislostech

Multikulturní výchova

Učivo

Dějepis:

- Sociální a národnostní problémy pohraničí v meziválečném období, mezinárodní hospodářská situace ve 20. a 30. letech;
- totalitní systémy: nacionalismus a jeho důsledky pro české a německé obyvatelstvo pohraničí; Druhá světová válka – situace a politické důsledky pro soužití Čechů a Němců, útoky Čechů z pohraničí;
- Pohraničí od roku 1945 až po současnost, vysídlení a odsun německy mluvícího obyvatelstva, Studená válka, Železná opona, kolektivizace.

Výchova k občanství:

Naše obec, region, kraj;

Vztahy mezi lidmi – konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti;

Zásady lidského soužití;

Základní lidská práva